Kuntaliitto
Kommunförbundet

Lausunto

Dnro 1001/03/2018

22.1.2019

Kuuleminen eduskunnan ympäristövaliokunnassa 24.1.2019

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ympäristönsuojelulain ja vesilain muuttamisesta, HE 268/2018 vp

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua käsiteltävästä asiasta ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Esityksen yleisissä perusteluissa sähköistä asiointia edistävän sääntelyn pitkäaikaisena tavoitteena voidaan pitää sitä, että ympäristöhallinnossa voitaisiin ottaa käyttöön yhteensopiva sähköinen asiointijärjestelmä. Esitys on yksi askel tätä hyvää tavoitetta kohden. Kuntaliitto kannattaa ympäristöllisten lupamenettelyjen sähköistämistä. On silti hyvä, että paperisten hakemusten käyttäminen jää myös mahdolliseksi. Samoin viranomaisen tulee voida saa paperisena joitakin sähköisessä muodossa hankalasti hahmotettavia asiakirjoja (kartat, pohjapiirustukset).

Julkipanoa käytetään kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen vesilain 4:2.2, 5:5, 5:9, 5:14 ja 13:8 §:n sekä ympäristönsuojelulain 47a, 64, 65, 84, 88, 89, 90, 91, 93, 94, 122, 136 ja 158 §:n sekä maa-aineslain 4, 4a, 12, 13a ja 16 §:n mukaisissa päätöksissä.

Tiedoksiantomenettelyjen muutokset vaikuttavat suoraan Suomen jokaisen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen menettelytapoihin ja kuntalaisten oikeussuojaan. Menettelysäännökset ovat korostetusti muotosidonnaisia ja hallintoviranomaisten toimintatapojen tulee olla niitä soveltaessaan mahdollisimman yhdenmukaisia. Tuleekin varmistaa, että lain voimaantulovaiheessa on kuntien ympäristönsuojeluviranomaisia ohjeistettu riittävästi ja että käytettävissä on uudenlaisia valitusosoitusten malleja. Myös kunnissa henkilöitä, jotka vastaavat kuntien virallisten verkkosivujen ylläpidosta, ja jotka siis vastaavat kuntalain 108 §:n mukaista kuulutusten viemisestä verkkosivuille, tulee ohjeistaa asianmukaisesti. Erityisesti sen osoittaminen, kuinka voidaan varmennetusti osoittaa, että kuulutus ja tiedoksianto tehty asianmukaisesti tulee ohjeistaa.

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa toimijoiden ja viranomaisten välistä hakemusmenettelyä. Jos sähköisen asioinnin ensisijaisuuden halutaan toteutuvan kunnissa täysimääräisesti, aiheutuu tästä kunnille merkittäviä kustannuksia, jotka jakaantuvat epätasaisesti kuntien kesken. Verkkosivut ovat todennäköisesti kaikilla kunnilla, mutta viimeisimmän Kuntaliiton ympäristönsuojelun hallintokyselyn (2017) mukaan ympäristövalvonnan tietotojärjestelmä on noin 40 %:lla kunnista ja sähköinen asiointikanava on vain noin 14 %:lla kunnista. Vaikka sähköisen asiointimuodon vaatimuksen täyttää myös sähköpostitse toimitettu hakemus tai ilmoitus eikä sähköisen ympäristölupajärjestelmän käyttöönotto ole välttämätön edellytys sähköiselle asioinnin järjestämiselle, luo lakimuutos kunnille tosiasiallisen velvoitteen rakentaa lupamenettelyyn sähköinen asiointikanava. Muutoin lakiehdotuksen tavoitteet eivät täyty.

Osa kunnista on jo ennen valtionhallintoa investoinut ympäristöhallinnon omiin sähköisiin järjestelmiin ja kehittänyt näitä yhdessä koko maankäyttösektorinsa kanssa. Kuntien tulee jatkossakin voida valita käyttävätkö ja kehittävätkö ne omia järjestelmiään. Kunnan ja keskitetyn valtion järjestelmän välinen tiedonkulku tulee varmistaa yhteisin varoin rakennettavien rajapintaratkaisujen kautta.

Marko Nurmikolu
lakimies, Suomen Kuntaliitto